

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/42/2021
Identifikačné číslo spisu: 0020010262
Dátum vydania rozhodnutia: 05.08.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:0020010262.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného G. C. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 5. augusta 2021 v Bratislave dovolanie obvineného G. C. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Michaela Medviďa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 10. decembra 2020, sp. zn. 7To/81/2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného G. C. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 14. septembra 2020, sp. zn. 8T/53/2020, uznal obvineného G. C. za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase počas 21. a 22. júla 2019 v rodinnom dome v obci F. pod Q. č. X, okrem P., sa opakovane a sústavne vyhrážal svojej matke, P. C., nar. XX. U. XXXX, takým spôsobom, že ju bil dlaňou po tvári, ťahal ju za vlasy, bil ju po hlave, trhal za vlasy, následkom čoho spadla, tak ju potom kopal a ťahal po izbách, urážal ju a to tak, že jej stále vulgárne nadával, pľul na ňu, pričom v noci 21. júla 2019 počas toho ako ležala v posteli, podpálil plachtu, ktorou bola prikrytá a následne 22. júla 2019 ju stiahol z postele, bil ju po tvári a ťahal ju po izbách, pričom takéto jeho správanie vyvolalo u poškodenej dôvodnú obavu o svoje zdravie a život.

Za to mu okresný súd podľa § 360 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 37 písm. m) Tr. zák. a § 38 ods. 4 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho súd na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený C. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 10. decembra 2020, sp. zn. 7To/81/2020, tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Dňa 31. marca 2021 podal obvinený C. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Michaela Medviďa

dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Tr. por.

Uviedol, že súd nevzal do úvahy výpovede svedkov P. C. a O. C. z hlavného pojednávania, ale svoje rozhodnutie založil výlučne na ich výpovediach z prípravného konania; s porušením zásady kontradiktórnosti konania sa odvolací súd nijako nevysporiadal. Namietal, že súd neuveril poškodenej z hlavného pojednávania napriek tomu, že vypovedala konzistentne s poslednou výpoveďou z prípravného konania. Má za to, že sú to práve výpovede z hlavného pojednávania, ktoré majú väčšiu právnu silu, keďže prípravné konanie môže byť zmanipulované.

V ďalšej časti namietol, že skutková veta neobsahuje výslovnú vyhrážku. Zo zmenenej skutkovej vety obžaloby nevyplýva nebezpečné vyhrážanie inému smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom. Podľa jeho názoru, ťahanie za vlasy, vulgárne nadávanie, udieranie po hlave, bitie dlaňou po tvári nepredstavuje vyhrážku, a teda nemôže ísť o nebezpečné vyhrážanie. Jeho konanie by mohlo naplniť znaky priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Poškodená aj pred znalkyňou MUDr. Kočíšovou uviedla, že z obvineného nemá strach, jej syn potrebuje liečenie, nie väzenie.

Na základe týchto skutočností obvinený C. navrhol, aby dovolací súd vyslovil rozsudkom porušenie zákona, aby zrušil rozhodnutie krajského a okresného súdu a aby im vec vrátil na ďalšie konanie.

Neskôr (pozn. súdu v nezistený deň) obvinený C. svoje dovolanie doplnil v tom smere, že v dôsledku absencie vyššie popísaných základných znakov skutkovej podstaty trestného činu došlo s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2016, sp. zn. III. ÚS 509/2015, k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „prokurátor“) tak, že ho navrhla podľa § 392 Tr. por. zamietnuť. Uviedla, že obvinený namieta skutkový stav a spôsob jeho hodnotenia zo strany konajúcich súdov, hoci dovolacie dôvody spočívajú v právnych, nie skutkových pochybeniach súdov. Nevykonanie dokazovania v rozsahu, v akom to navrhoval obvinený, nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

K vyjadreniu prokurátorky sa obvinený C. ďalej nevyjadril.

Dňa 3. júna 2021 bol spisový materiál spolu s dovolaním obvineného C. riadne predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie. Následne najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolanie obvineného i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.] a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.]. Zároveň, ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku

nezakladala ďalšia opravná inštancia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd uvádza, že právo na obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia, preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinil podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

V kontexte posudzovanej veci najvyšší súd uvádza, že zásada voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgánom činným v trestnom konaní a súdom ukladá, aby každý dôkaz vyhodnotili jednotlivo a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Uvedené a priori popiera tézu obhajoby, podľa ktorej majú výpovede z hlavného pojednávania „väčšiu právnu silu“. Pokiaľ ide o otázku, prečo teda súdy namiesto výpovedí svedkov z hlavného pojednávania uverili ich skorším výpovediam z prípravného konania, najvyšší súd opakuje, že táto otázka je otázkou skutkovou a ako taká je z rámca dovolacieho prieskumu vylúčená. I napriek tomu, dovolací súd konštatuje, že z napadnutých rozhodnutí je zistiteľné, že súdy neuverili výpovediam svedkov z hlavného pojednávania, pretože (títo) nevedeli zrozumiteľným spôsobom vysvetliť rozpor so svojimi skoršími výpoveďami z prípravného konania, ktorým - navyše - korešpondovali aj ostatné zadovážené dôkazy (s. 6 ods. 8 - s. 7 ods. 1, ods. 4 rozsudku, s. 5 ods. 1 uznesenia).

K vecne súvisiacej námietke o porušení zásady kontradiktórnosti konania najvyšší súd uvádza, že k porušeniu tejto zásady dôjsť nemohlo, pretože výpovede svedkov P. C. z 26. júla 2019 a 27. septembra 2019 a O. C. z 26. júla 2019 a 26. októbra 2019, boli učinené až po tom, ako obvinený (po zákonomnom poučení o svojich právach) vyhlásil, že na týchto výsluchoch (sčasti) nechce byť prítomný, resp. k nim došlo za prítomnosti jeho obhajcu JUDr. Miroslava Vidovenca (č. l. 42, 68). Na základe týchto skutočností najvyšší súd konštatuje, že žiadne (nieto ešte zásadné) porušenie práva na obhajobu v súvislosti s oboznámením/hodnotením výpovedí svedkov P. C. a O. C. nezistil.

Aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd pripomína, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Pokiaľ ide o právne posúdenie veci najvyšší súd konštatuje, že tak ako je skutok v rozsudku okresného súdu popísaný, nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Tr. zák., nakoľko v ňom absentuje vyhrážka smrti, ťažkej ujmy na zdraví alebo inej ťažkej ujmy. Za takú (vyhrážku) nemožno považovať ani tú časť skutkovej vety, podľa ktorej sa obvinený „opakovane a

sústavne vyhráždal svojej matke", keďže konkrétny spôsob predmetných „vyhrážok“ skutková veta popisuje len v podobe fyzických útokov. I keď je pravdou, že vyhrážka smrťou, ťažkej ujmy na zdraví alebo inej ťažkej ujmy nemusí byť výslovná (pozn. postačí aj konkludentná vyhrážka napr. označenie podrezania alebo zastrelenia inej osoby), jej existenciu nemožno založiť výlučne na fyzickom útoku. V opačnom prípade by totiž všetky formy útokov, pri ktorých by poškodený pociťoval dôvodnú obavu zo smrti (ťažkej ujmy na zdraví), inej ťažkej ujmy napĺňali znaky trestného činu podľa § 360 Tr. zák. V tomto smere je teda obvineným vznášaná námietka dôvodná.

Na druhej strane, konanie obvineného C. popísané v skutkovej vete napĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 Tr. zák. [eventuálne, s prihliadnutím na tú časť skutkovej vety, kde sa popisuje, ako obvinený podpálil plachtu, ktorou bola poškodená prikrytá, zákonné znaky zločinu podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 Tr. zák.], ktorá právna kvalifikácia je v porovnaní s použitou právnou kvalifikáciou podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. prísnejšia. Aj z analytickej časti rozsudku sa javí, že k fyzickému útoku na poškodenú malo dôjsť v súvislosti s jej „neochotou“ poskytnúť obvinenému finančné prostriedky, ktorá okolnosť (ak by našla reflexiu vo výrokovvej časti rozsudku) by zas odôvodňovala (prísnejšiu) právnu kvalifikáciu ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. (s. 7 ods. 2 rozsudku). Na základe týchto skutočností najvyšší súd konštatuje, že k porušeniu zákona v procese subsumpcie skutkového stavu pod príslušné zákonné ustanovenie síce došlo, avšak toto porušenie bolo na prospech obvineného, v dôsledku čoho musel najvyšší súd ním podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť (k tomu vid' mutatis mutandis uznesenie najvyššieho súdu z 19. januára 2016, sp. zn. 4 Tdo 65/2014).

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.